

B 19.251

Leeritund katekismuse II õp.
seletussõnade üle.

M. S A A R .
cand. theol.

Kasutatud allikad.

1. Leeritund katekismuse II õpetuse
seletussõnade 2 osa üle.

M. Saar, cand. theol.

1936.

3. D. Chr. Ernst Luthardt: Kompendium der Dogmatik.

Leipzig: Verlag v. Franks, Leipzig 1914.

4. J. Liiv: Pealkiri: Opetus. Tallinna Eesti Kirjastus

1923.

ELI TA Fr. H. Kreitzwaldi m.
Kirjandusmuuseumi
Arhiivamatukegu

1967:4221

Looritud.

Katekismuse 11. õpetuse seletuseks öeldakse: "Kas minu, vabandus ja hukkamõistetud inimene, on lunastatud ja päästatud kõigist pattudest, surmast ja kuradi meelevaldalt - ei mitte kulla ega hõbedaga, vaid oma püha, kallil verega ja oma süütu kannatanis ja surmaga."

Õpet: Kõiged kasustatud allikad.

1. Dr. Martin Luther: Väike katekismus. E.E.L.K.

Konfistoriumi väljaanne

Tallinnas 1935.

2. Uus Testament: Briti ja Väljamaa Piibliseltsi

väljaanne Tallinnas 1926.

3. D. Chr. Ernst Luthardt: Kompendium der Dogmatik.

Dörffling & Franke, Leipzig 1914.

4. J. Liiv: Peakooli õpetus. Tallinna Eesti Kirjastus

ühisus 1923.

Õpil: Elinas ja Ameerikas vangistatud kurjategijad

tihti hukkamise istmeid ja hoitavaid neid oma juures seni kui omaksed vangistatu eest vastutava lunastussumma.

Õpet: Väga hea. Kuid me teame, et Jeesus Kristus, kelle

Leeritund.

Katekismuse II Õpetuse seltussõnade üle:

"Kes minu, kadunud ja hukkamõistetud inimese, on lunastanud ja päästnud kõigist pattudest, surmast ja kuradi meelevallast - ei mitte kulla ega hõbedaga, vaid oma püha, kalli verega ja oma süütu kannatamise ja surmaga."

Õpet: Käesoleval tunnil võtame arutlusele Kristuse lunastustöö. Mida mõistetakse tavaliselt sõna "lunastamine" all?

Õpil: Lunastamise all mõistetakse vabastamist või päästmist kellegi mõju alt.

Õpet: Kellel on siis järelikult vaja, et teda lunastataks?

Õpil: Lunastamist on vaja sellel, kes on sunnitud alluma mingile võõrale soovimatule mõjule.

Õpet: Kas võiks keegi selle kohta tuua mõne näite tänapäeva elust?

Õpil: Hiinas ja Ameerikas vangistavad kurjategijad tihti jõukamaid isikuid ja hoiavad neid oma juures seni kui omaksed vangistatu eest tasuvad nõutava lunastussumma.

Õpet: Väga hea. Kuid me teame, et Jeesus Kristus, kelle

lunastustööst me täna kõnelda tahame, ei ole meid vabastanud mitte inimlikust kehalisest vangistusest, vaid millegist hoopis suuremast. Milline on see võõras võim inimkonnas, mille alt Kristus on meid vabastanud ?

Õpil: See on patu võim.

Õpet: Tuletame meelde, mis ütleb Pühakiri selle kohta, millisest ajast alates allub inimkond patu võimule ja millisel määral.

Õpil: Esimeses Moosese raamatus leiduv patulanguse lugu tõendab meile, et inimkond on langenud patu mõju alla juba esimestest inimestest alates.

Õpet: Millist osa on etendanud patt järgnevate inimpõlvade juures Piibli alglugude järele ?

Õpil: Patustamistung on inimsoo keskel alatasa kasvanud. Esimeste inimeste järeltulija Kain sai oma venna mõrtsukaks.

Õpet: Väga hea. Selleks, et saada pilti, millise mõju omab patt inimkonnas hiljemini ja ka tänapäeval, palun avage Uues Testamendist Rooma kirja 3. peatükk ja lugege 10. kuni 18. salmini.

Õpil: Loeb: "Nõnda kui kirjutatud on: Ei ole, kes õige on, ei ühteainustki. Ei ole seda, kes mõistab; pole seda, kes Jumalat õieti otsib. Nema on kõik kõrvale läinud,

nemad on ühtlasi kõlvatumaks saanud, ei ole seda, kes head teeb, ei ole ühteainustki. Nende kurk on lahtine haud; oma keelega räägivad nad kavalust; vihasemate madude kihvt on nende huulte all. Nende suu on täis sajatamist ja kibedaid sõnu. Nende jalad on nobedad verd ära valama. Ahastamine ja vaevamine on nende teede peal. Ja rahu teed ei ole nemad tunnud. Ei ole jumalakartust nende silmade ees."

Õpet:Nagu loetud kirjakohast kuulsime, kaebab apostel Paulus mitmesuguste pahede üle, mis inimkonnas kohutavalt maad on võtnud. Kui me korraks jälle meeldetuletame patulangemise lugu, siis palun öelda, millise muudatuse tõi juba esimene üleastumine inimese ja Jumala vahekorda.

Õpil:Esimesed inimesed aeti välja ja eemaldati paradisist, kus nad varemini olid elanud osaduses Jumalaga.

Õpet:Patustamise tagajärjel kaotas inimene osaduse Jumalaga. Ta muutus kadunud pojaks, kellel puudub isamaja. Jumal mõistis hukka ta patused teod ja heitis ta ära, enesest eemale. Patustamise üldisem mõte peitubki selles, et inimene elab Jumalast eemal ega arvesta tema tahtega, vaid hoopis selle vastu käib oma enese himude järele. Palun lugeda Rooma

kirjast 8.peatükist 7.ja 8.salm.

Õpil:Loeb:Seepärast, et lihameel on vaen Jumala vastu, sest tema ei heida Jumala käsu alla, sest tema ei võigi heita. Ja kes liha sees on, ei või Jumala meelepärast olla.

Õpet:Patustamisel on ka oma tagajärjed. Selle kohta annab meile vastuse sealtsamast peatükist 6.salm, mida ma palun lugeda.

Õpil:Loeb:Sest lihameel on surm; aga vaimumeel on elu ja rahu.

Õpet:Nagu näeme on patustamise palgaks meie hukkamõistmine Jumala poolt, osaduse kaotamine temaga ja surm.Sellepärast nimetab ka Luther oma"Väikese katekismuse"II peatüki 2 õpetuse seltuses inimest kadunuks ja hukkamõistetuks,keda on vaja päästa pattudest, surmast ja kuradi, kui kõige kurjuse kehastaja, meelevallast.

Ma usun, et igaüks teie hulgast on kuulnud ja näinud lapsi, keda nende kõlvatuse pärast isamajast välja on aetud. Küsime nüüd, kellel on õigus seesuguseid lapsi isamajja ja perekondlikku osadusse tagasi kutsuda ?

Õpil:Seda võib teha ainult perekonnapea ja isa, kui ta oma eksinud lapsele on andestanud.

Õpet:Täpselt samasugune olukord on ka patustanud inimese ja Jumala vahel. Ainult Jumalaise võib eksinud ja hukkamõistetud inimest tagasi kutsuda osadusse endaga ja talle anda igavese elu, mitte mõni teine inimene. Kelle läbi toimub kristlik lunastustöö ?

Õpil:Kristlik lunastus teostub Jeesuse Kristuse läbi.

Õpet:Kui Jeesusel Kristusel on meelevald meid patust ja surmast lunastada ja kui me teame, et ükski teine inimene ei või meile Jumala ees lunastust tuua, mis ütleb see Jeesuse Kristuse isiku ja olemuse kohta.

Õpil:See tõendab meile, et Jeesus Kristus on Jumala Poeg, inimene ja Jumal.

Õpet:Oleme jõudnud tulemustele lunastuse vajaduse ja lunastaja isiku suhtes. Edasi vaatleme, mil viisil on toimunud lunastus. Nagu me tunni alul toodud näitest kuulsime, ostetakse tavalises elus inimesi vabaks rahaga. Jumala ees ei maksa raha ega muud maised väärtused, seepärast pidi ka Jeesus Kristus meie eest hoopis kõrgemat hinda maksma. Milline see lunastushind oli, seda näitab

meile Pühakiri 1. Peetruse raamatus, 1. peatükis 18. ja 19. salmis. Pealun sealt lugeda.

Õpil: Loeb: "Ja teie teate, et teid ei ole kaduvate asjadega, et hõbedaga ega kullaga lunastatud teie tühi-
sest elust, mis teie olete vanematelt õppinud; vaid Kristuse, kui ilma veata ja puhta talle kalli verega."

Õpet: Miks on siin võrreldud Jeesust puhta, süütu tallega, kui kõneldakse tema verega lunastamisest ?

Õpil: Vanasti lepitati süüd ja pattu Jumala ees mitmesuguste loomade, sagedast ka tallede ohverdamisega.

Õpet: Missugused nõuded olid ülesseatud igasuguste ohvri-loomade kohta ?

Õpil: Ohvriloomad pidid olema täiesti vigadeta, terved ja puhtad.

Õpet: Jeesus Kristus on ohverdatud inimkonna pattude eest. Ka tema oli oma ihu ja hinge poolest puhas, sest ta elas alalises osaduses Jumalaga. Kõiges, mis ta tegi, otsis ta Jumala tahtmist. Millise sündmuse läbitõimuse Kristuse lunastuseohvri toomine ?

Õpil: See toimus ta kannatuse ja surma läbi.

Õpet: Kus leidis see aset ja millal ?

Õpil: Kristus kannatas Jeruusalemas ja suri Kolgatal enne paasapäha.

Õpet: Jeesuse surm meie pattude eest on sama, mis ohver.

Mihiline see ohver oma tähtsuse poolest oli, seda

näitab meile Hebrea kirja 7. peatüki 26 ja 27.

salm. Palun lugeda sealt!

Õpil:Loeb:"Sest niisugust ülempreestrit läks meile

tarvis, kes pidi olema, püha, ilmsüüta, puhas, pa-

tustest ära lahutatud ja kõrgem kui taevad; kellele

ei ole tarvis igapäev, nõnda kui ülemaile preestri-

tele, esiti oma pattude eest ohvreid viia, pärast

rahva pattude eest; sest seda on tema ükskord tei-

nud, kui ta iseennast ohvriks tõi."

Õpet:Nagu näeme, rõhutatakse loetud kirjakohas, et Kris-

tuse ristisurm on palju tähtsam kui preestrite

ohvid, mida alatasa korrata tuleb. Kristuse ohver

maksab igavesti.

Kristus kannatas süütult meie pattude eest.

See on ülim tee, mida ka meie, inimesed käia võime,

kui tahame tõsiselt vastu astuda maailmas valitse-

vale kurjale. Kurja ei saa hävitada kurjusega.

Mis sünniks, kui meie, inimesed, hakkaksime kur-

just kurjuse abil välja juurima ?

Õpil:Selle tagajärjel kasvaks patt ja kurjus veelgi enam.

Õpet: Väga õige! Nii see sünniks tõesti. Sellepärast meie peame patu vastu võitlema millegiga, millel suurem mõju ja vägi on kui temal, ja see on armastus. Kristuse süüatus kannatuses meie eest, väljendub suurim armastus. Ristiinimese elu tugevamad relvad on armastus oma ligemise vastu ja kannatlikkus. Jeesus Kristus on seda alati rõhutanud. Palun lugeda Matteuse evangeeliumi 5. peatükist 39. salm.

Õpil: Loeb: "Aga mina ütlen teile, et teie ei pea mitte tigesta vastu panema; vaid kui keegi sind lööb parema kõrva ääre, siis pööra ka teine tema poole."

Õpet: Palun veel edasi lugeda sealtsamast 44. salm.

Õpil: Loeb: "Aga mina ütlen teile: Armastage oma vihamahi, õnnistage neid, kes teid ära vannuvad, tehke head neile, kes teid vihkavad ja paluge nende eest, kes teile liiga teevad ja teid tagakiusavad."

Õpet: Kuid Jeesus Kristus ei ole kannatlikku armastust mitte üksi õpetanud, vaid ka teostanud oma elus. Krooni kõigele sellele paneb pähe ta kannatus ja oma süüta elu andmine meie pattude eest, sest ta on päästnud meid, nagu ütleb Luther, oma "püha, kalli verega ja oma süüta kannatamise ja surmaga."

Oleme nüüd üheskoos läbiarutanud kristliku lunastusetöö tarviduse, võimaluse ja tähtsuse vastavalt Pühakirjale ja Lutheri kiriku õpetusele. Palun, kas ehk ütleks keegi nüüd kokkuvõtteks selle osa Lutheri Väikese Katekismuse II peatüki 2. õpetuse seletussõnadest, mis kõneleb Kristuse otsesest lunastustööst.

Õpil: Mina usun, et Jeesus Kristusjne. on minu Issand "kes minu, kadunud ja hukkamõistetud inimese, on lunastanud ja on päästnud kõigest pattudest, surmast ja kuradi meelevaldast - ei mitte kulla ega hõbedaga, vaid oma püha, kallid verega ja oma süütu kannatamise ja surmaga."

Õpet: Väga hea! Püüdke kõik õppida ja meeles pidada neid Lutheri seletussõnu. Kas te panite tähele, mitmendasse isikusse grammatiliselt on need sõnad paigutatud.

Õpil: Nad on paigutatud 1. isikusse, sest räägitakse "mina" vormis.

Õpet: Milline tähendus võiks olla siin sel "mina" rõhutamisel.

Õpil: Arvatavasti tahab Luther, et need seletavad laused oleksid maksvad iga lugeja ja õppija kohta isiklikult kui kindel veene, samuti kui usutunnistus.

Õpet: Väga õige. Kahtlemata on selline Lutheri soov. Alati on

olnud inimesi, kes küll süuga usutunnistust tunnistasid ja Kristuse lunastusest kõnelevad, kuid ometi neid sügavama veendumusega ei ole omandanud. Jeesuse Kristuse ristisurm ja lunastuse saladus on nii mitmele väärtusetä mõttetus. Piltlikult väljendab seda apostel Paulus oma I kirjas Korintlastele 1.peatükis, kust ma palun lugeda 18,23 ja 24.salmi.

Õpil:Loeb:"Sest sõna ristist on neile jõleduseks, kes hukka lähevad, aga meile, kes meie õndsaks saame on see üks Jumala vägi. Aga meie kuulutame Kristust, kes risti löödud, mis Juuda rahvale pahanduseks, aga Kreeka rahvale jõleduseks on.Aga neile, kes on kutsutud, niihästi Juuda kui Kreeka rahvale, kuulutame meie Kristust, Jumala väge ja Jumala tarkust.

Õpet:Lõpetame ka käesoleva leeritunni selle palvega, et Kristuse lunastuse saladus - sõna ristist saaks meile kõigile Jumala väeks.

